

Drets lingüístics i mundialització

Assaig

Mundialització, interculturalitat i multilingüisme

Isidor Marí

Lleonard Muntaner, Editor
Palma, 2007

Xavier Filella

La progressiva mundialització econòmica i comunicativa conjunta amb els moviments de població a gran escala han determinat una autèntica explosió de la diversitat cultural i del multilingüisme. La seva gestió a partir d'uns criteris equitatius que permetin conciliar els drets de la població autòctona i immigrada és un dels principals reptes de la nostra societat.

Entre les múltiples contribucions teòriques a la seva resolució destaca la quinzena de textos que el sociolingüista Isidor Marí, membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans i un dels nostres màxims experts en l'anàlisi de la diversitat lingüística, ha aplegat a *Mundialització, interculturalitat i multilingüisme*.

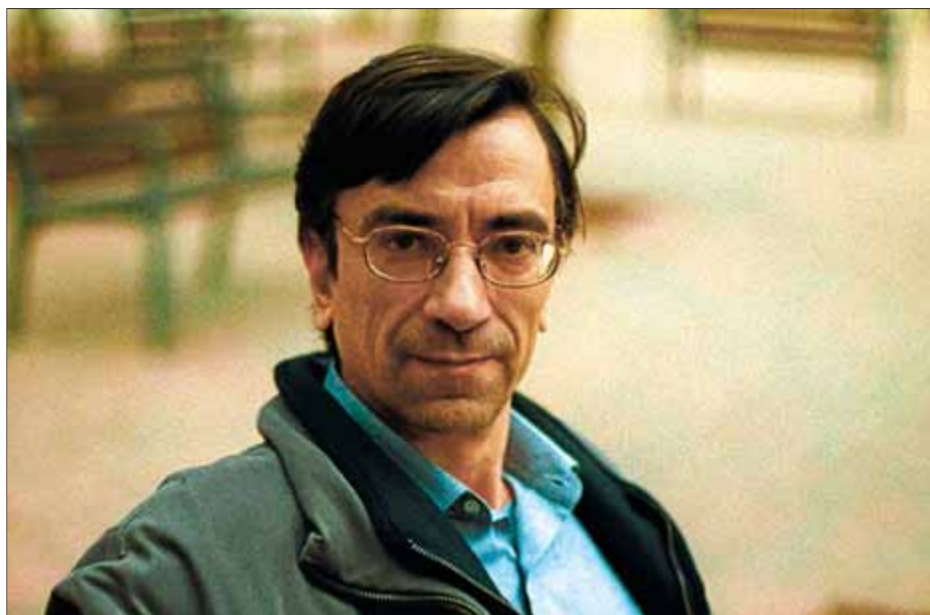
Isidor Marí. JORDI GARCIA

ralitat i multilingüisme. L'obra ofereix, amb un rigor i una claredat impecables, un conjunt de propostes i arguments que recullen el millor d'una tradició sensible als drets culturals col·lectius, que abasta des de Berlin i Taylor fins a Will Kymlicka, l'autor de l'imprescindible *Ciudadania multicultural*.

L'obra documenta minuciosament models de cooperació entre territoris diversos i examina les polítiques que països com ara el Canadà, el Quebec, Austràlia i Suècia han dissenyat amb l'objectiu d'acomodar la diversitat cultural i lingüística.

Aquesta anàlisi emmarca les propostes de Marí per al cas català —com la d'un Consell de les Lletres que, amb aportacions de catalans, valencians i balears, hauria de permetre potenciar la llengua comuna— o, dins d'una perspectiva més general, per superar la falsa dicotomia entre drets individuals i col·lectius.

La contribució de Marí ha de ser contemplada com una oportuna aportació al debat sobre el present i el futur de la llengua i la cultura catalanes, que reiteradament resorgeix al nostre país. Les seves tesis, a més, em semblen particularment dignes d'elogi. No es tracta, ens diu l'autor, de pronosticar quin és el futur del català, sinó d'elaborar un projecte que permeti que el català pugui tenir un futur esplèndid. Marí, en aquest llibre, n'assenta les bases.

Pere Anguera és catedràtic d'història contemporània. XAVIER BERTRAL

El catalanisme surt a escena

Assaig

El sexenni democràtic i el desvetllament del catalanisme

Pere Anguera

Rafael Dalmau, Editor
Barcelona, 2007

Ferran Aisa

Pere Anguera (Reus, 1953), catedràtic d'història contemporània a la Universitat Rovira i Virgili, és un especialista en la recerca dels orígens del catalanisme, tant en l'àmbit polític i associatiu com en el cultural. Entre els seus nombrosos estudis destaquen els seus treballs sobre el nacionalisme català i l'assaig històric sobre el Centre de Lectura

de Reus. Anguera, amb aquest nou treball, ens apropa les vicissituds de l'anomenat Sexenni democràtic o revolucionari i la sortida a escena del catalanisme polític i cultural.

El llibre estudia els sis anys decisius per a la història contemporània catalana que van del 1868 al 1874. Són temps de recuperació dels espais de llibertat, de presa de consciència i de lluita pel federalisme. També és el moment ascendent de la tasca cultural de la Renaixença i de la posició rebel dels catalans vers l'Estat central. L'autor mostra l'eufòria dels primers temps quan gràcies a la Revolució de Setembre són expulsats d'Espanya els Borbons. L'esperit antiborbònic dels catalans xocarà aviat amb el desencís de les falses

promeses dels militars i polítics revolucionaris que no estaran a l'altura de les circumstàncies. Espanya no esdevindrà una República federal, tot al contrari, s'imposarà una nova constitució monàrquica, *La Flaca*. Anguera repassa la monarquia parlamentària d'Amadeu I de Savoia, la Primera República i el cop d'Estat que va portar Espanya cap a la restauració borbònica.

L'autor afirma que les limitacions i els èxits del catalanisme el 1868 les resumia amb força encert Jaume Collell; el canonge vigatà citava els joves poetes: "Veus inspirades, joves paladins que portant tots per divisa lo nom sagrat de la Pàtria, volentrosament s'oferien a tornar per l'honra de la nostra llengua materna". Anguera cita l'aparició fonamental de l'associació La Jove Catalunya que durant els seus pocs anys de vida activa va desenvolupar un intens combat, a través de La Gramalla, per tal de recuperar la identitat i la llengua catalana.

Enigmes gòtics

Narrativa

El conte número tretze

Diane Setterfield

Traducció de Rosa Borràs
Empúries, Barcelona, 2007

Anna Tomàs

Diane Setterfield, especialista en literatura francesa dels segles XIX i XX, debuta en el món de la narrativa amb *El conte número tretze*, un homenatge a la literatura gòtica de Jane Austen, les germanes Brontë, Daphne du Maurier i Alain Fournier. És una novel·la de gairebé quatre-cents pàgines que es desfan entre els dits mentre tractem de desemascarar els fantasmes de dues dones atrapades pel seu misteriós i terrorífic passat.

Una nit la biògrafa Margaret Lea torna al seu pis, situat al damunt de la llibreria de vell del seu pare, i es troba un sobre al bell mig de les escales. Es tracta d'una carta firmada per una de les escriptores més importants d'Anglaterra, Vida Winter, en la qual li fa saber que l'ha escollida per reconstruir i explicar la seva història abans la mort no truqui a la seva porta. Sorpresa i indecisa per aquesta estranya invitació, Margaret corre escales avall i comença a llegir el rar exemplar que el seu pare posseeix de *Tretze contes de canvi i desesperació*, de Vida Winter.

Atrapada per les fosques històries que s'hi expliquen, no s'adona fins al final que el llibre només inclou dotze contes. On és el tretze? Aquest serà només un dels diversos enigmes que Margaret haurà de desxifrar durant els dies que passarà a Angelfield, el casolot fosc en el qual resideix la vella autora. Completament immersa en l'obscur i esgarrifós relat d'incest, bessons demoníacs i decadència que és la infància de la vella, Margaret anirà comprenent paral·lelament els misteris de la seva pròpia identitat.

Mentre que l'ambientació romàntica està perfectament creada, molts dels personatges no estan gaire ben dibuixats. Així mateix, alguns dels diàlegs, sobretot els que desvelen les incògnites crucials, resulten excessivament forçats. Fa la impressió que l'autora, obsessionada per crear una trama inquietant, ha oblidat que sense una bona introspecció psicològica i una estructura ben travada aquest gènere literari no arriba al seu punt àlgid. Tot i així, cal agrair el neguit i el frenesí que ens inocula des del primer capítol, a través d'un ritme àgil.

La mirada Alavedra

Assaig

Entre la vida i la política

Macià Alavedra

Testimoni recollit per Enric Vila
L'Esfera dels Llibres, Barcelona, 2007

Toni Vall

El memorialisme polític sempre m'ha semblat un gènere apassionant. Conèixer el relat reposat i reflexiu d'aquells que han exercit la política i han flirtejat amb el poder és un privilegi per al ciutadà i m'atreviria a dir que en certa mesura és un acte necessari de justícia social.

Ara que Jordi Pujol està, segons ens expliquen, submergit en la redacció de les

seves memòries, ens arriba aquest breu però intens testimoni d'un dels seus més estrets col·laboradors. Els records personals i polítics de Macià Alavedra, recollits per Enric Vila, conformen, malgrat la seva brevetat i, ai, en alguns casos superficialitat, un testimoni útil i entenedor per comprendre millor alguns episodis polítics i socials recents de la realitat catalana. Quedar-se amb la lectura més estrictament política d'aquest llibre seria un error injust, però.

El mateix autor reconeix que la seva vocació política ve de lluny, de la seva infantesa i joventut, quan va estar en contacte directe amb personatges com ara Tarradellas, Pau Casals, Ventura Gassol, la família Macià i altres influents personalitats.

Així doncs, el relat d'aquells anys conforma una primera part del llibre en què Alavedra parla sobre l'exili familiar a França i la seva constant recerca d'identitat personal i cultural. Catalanista, liberal, moderat, feroç anticomunista, afrancesat... Els assumits traços que ressegueixen la seva personalitat són reivindicats una vegada i una altra al llarg de les interessantíssimes pàgines que integren la primera part del llibre, en la qual ja es reivindica constantment la figura de Jordi Pujol.

El seu matiner èxit empresarial, unit a la fama de *bon vivant* que arrossega des de temps immemorials, apareix com a explicació de les enveges que ha despertat la seva figura al llarg dels anys.

Macià Alavedra explica alguns records. FRANCESC MELCION

La relació amb els líders del seu partit, com ara Trias Fargas, Roca i Pujol, la seva etapa a Madrid, les ganes i la felicitat de ser conseller, la relació amb la resta de partits i els seus mèrits dins l'executiu conformen la segona part del llibre. Convé dir que *Entre la vida i la política* és un llibre amè i molt ben escrit, però també un pèl cofoista. S'agraeix la sinceritat i la diàfana coherència

de les paraules de l'autor, també l'amabilitat del seu discurs, però em temo que com a memòries els falta un plus d'aprofundiment, una mirada crítica més intensa projectada sobre tot allò que rememora; s'hi troba a faltar un discurs global una mica més ambiciós, més punyent i complex. Malgrat tot, és sens dubte un llibre valuós i vitalista sobre un polític important.